

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-566

27.6.2024

AIG EUROPE S.A. NUF

Ulykke

Alpint - hekt av ski – bråstopp - kneskade - plutselig fysisk ytre begivenhet.

Forsikrede stod alpint, da han fikk en kneskade. Bakken var relativt godt preparert og forsikrede hadde stått på alpint hvert år i 45 år. Saken reiste spørsmål om forsikrede hadde vært utsatt for en ulykkeshendelse. Etter en konkret vurdering av faktum og praksis, konkluderte nemnda med at forsikrede ikke hadde sannsynliggjort at det forelå en ulykkeshendelse etter vilkårene. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede stod alpint 3.4.23, da han fikk "korsbåndbrudd, samt skade på leddbånd og menisk".

I skademelding til foretaket 5.4.23 beskrev forsikrede hendelsen slik:

Fall på ski, kompresjon i kne som hovnet opp og ble vanskelig å bevege.

Det fremkommer av journalnotat fra skadelegevakten 7.4.23:

Fall på alpint (...). Fikk ve kne helt flektert (ve hæl på nates) og ble dratt langs bakken et stykke. (...) Tror ikke han fikk vridning. Ikke opplevd låsningsfenomener. (...)

Videre ga forsikrede utfyllende beskrivelser av hendelsen til foretaket i e-poster 20.4.23:

Fikk kompresjon i kneet etter at skien hektet. Litt usikker på hvorfor ski ble sittende fast når jeg skulle stoppe. Jeg er en øvet skikjører og bakken var tilsynelatende godt preppet (...)

Jeg kjører nedover en bakke og skal stoppe. Bakken er relativt godt preparert og jeg forventer at skia skal skrense. I stedet for å skrense hekter v ski og bråstopper når jeg tverrer, jeg knekker sammen i kne, vil tro rumpe mot hæl, det gjør vondt og jeg lar meg falle over i fartsretning og sklir et stykke nedover bakken.

Foretaket avslo krav om utbetaling 25.4.23 med henvisning til at forsikrede ikke hadde vært utsatt for en ulykke i vilkårenes forstand, og la følgende hendelsesforløp til grunn:

Jeg kjører nedover en bakke og skal stoppe. Bakken er relativt godt preparert og jeg forventer at skia skal skrense. I stedet for å skrense hekter v ski og bråstopper når jeg tverrer, jeg knekker sammen i kne, vil tro rumpe mot hæl, det gjør vondt og jeg lar meg falle over i fartsretning og sklir et stykke nedover bakken.

Forsikrede påklaget avgjørelsen ved e-post 2.5.23 og presiserte at hendelsesforløpet var "korrekt gjengitt".

Forsikrede har senere opplyst at det var "ytterski som hektet" og at "skiene var parallelle".

Forsikrede har i det vesentlige anført at skaden oppstod som følge av en ulykke jf. tidligere avgjørelser i nemnda FSN-120, FSN-600 og FSN-7411. Han har stått på alpint hvert år i 45 år og aldri skadet kneet før, slik at han ikke kunne forvente en slik alvorlig skade og derfor må hendelsen anses som en ulykke.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at det ikke foreligger et ulykkestilfelle etter vilkårenes pkt. 5.1. Skaden virker ikke å være forårsaket av en direkte ytre påvirkning, slik som

eksempelvis sammenstøtet med bakken eller den påfølgende skliingen nedover, men heller at kneet ikke tålte belastningen av bremsingen. Selv om selve skaden i seg selv er uventet, kan dette ikke kvalifisere som en ulykkesskade da det er en kontrollert og villet handling (bremsingen) som har et uventet utfall. Skaden har skjedd i hovedsak under utøvelse av normal aktivitet. Ved kjøring i opparbeidet trasé kan forsikrede i hovedsak forvente at underlaget er jevnt og kjent, men må også være klar over at det over tid blir ujevnheter og oppkjørte deler av traséen som kan bli annerledes enn når den er nypreparert. At det da kan oppstå situasjoner der skiene ikke går helt slik forsikrede forventer, enten pga. klumper eller spor i traséen, eller opphopping av oppkjørt løssnø, kan ikke anses som en ulykke etter vilkårene.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede var utsatt for et ulykkestilfelle, herunder om det å hekte skien er en plutselig fysisk ytre begivenhet.

Det er forsikringsvilkårene som fastsetter hvilke hendelser som gir rett til utbetaling under forsikringen. Kravstiller, altså forsikrede, har bevisbyrden for at vilkårene for utbetaling er oppfylt.

For at en hendelse skal gi rett til utbetaling, må det foreligge en ulykkesskade. Hva som anses som ulykke er definert i forsikringsvilkårene pkt. 5.1:

Med ulykke menes fysisk skade på legemet forårsaket av en plutselig fysisk ytre begivenhet som inntreffer i forsikringstiden (...).

Etter dette er spørsmålet om forsikrede har sannsynliggjort at skaden er "forårsaket av en plutselig fysisk ytre begivenhet", altså en ulykke i vilkårenes forstand.

Det bemerkes innledningsvis at også momentet "uventet" eller "uforutsett" er innfortolket i ulykkesbegrepet iht. rettspraksis, selv om dette ikke er uttrykkelig inntatt i vilkårene, se blant annet Rt-1988-394 og Rt-1985-156, samt flertallets uttalelse i nemndsavgjørelse 2024-53.

Skade som følge av et fall anses i praksis som en ulykkesskade uten at det er nødvendig å påvise en ytre årsak til fallet, jf. blant annet FinKN-2017-695, FinKN-2017-317 og FinKN-2017-120. I aktuelle sak har forsikrede opplyst at han "hefter v ski og bråstopper" og deretter "knekker sammen i kne". Videre var forsikrede "usikker på hvorfor ski ble sittende fast". Slik hendelsesforløpet er beskrevet, legger nemnda til grunn at skaden inntreffer før han faller. Det kreves da en plutselig ytre fysisk årsak til skadene, for at hendelsen skal anses som en ulykke, som angitt i vilkårene.

I Rt-1988-394 har Høyesterett på s. 397 lagt til grunn at det stilles små krav til "den ytre begivenhet", men at "noe i den ytre situasjonen må ha utviklet seg på en uventet måte, og at det er dette som har ført til skaden". Ulykkesbegrepet må videre tilpasses den risiko som den forsikrede med viten og vilje har utsatt seg for, noe som har betydning for tolkningen av "plutselig ytre begivenhet".

I Rt-2005-1757, som omhandlet begrepet "arbeidsulykke", uttalte Høyesterett:

Det er normalt et kjennetegn ved en ulykke at det foreligger en ytre begivenhet som inntreffer uventet og plutselig. Uttrykket "ytre begivenhet" har således lenge vært benyttet som ledd i definisjonen av "ulykke" i vilkårene for ulykkesforsikring. Med "ytre" siktes i denne forbindelse til at det må ha skjedd noe utenfor den skadedes legeme. Det er likevel ikke noe vilkår at det skal ha inntruffet noe helt uavhengig av den forsikredes person, se Selmer: Forsikringsrett, 2. utgave (1982), side 257. Selmer fremholder at det endog er tilstrekkelig at den skadedes kropp er 'det eneste som beveger seg i hendelsesforløpet: Hun snubler i en sten, glir utenfor en skrent, eller faller i vannet og synker.'

Etter å ha påpekt dette uttaler Selmer (side 258):

Kriteriet [ytre begivenhet] kan volde betydelige vanskeligheter ved de spontane skader som kan oppstå under normal aktivitet, som f.eks. muskelbrudd og forstrekninger. I prinsippet er grensen klar:

Så lenge forholdene utvikler seg slik som den forsikrede ventet at de skulle gjøre, foreligger det ikke noe ulykkestilfelle. Om man ødelegger ryggen under et tungt løft, eller overbelaster kneet slik at menisken løsner under en hard utforkjøring i dumpete løype, er det tale om "indre" skader som ikke gir rett til erstatning. Men det skal svært lite til før man må konstatere at skaden skyldes en ytre, ukontrollert begivenhet: Hvis underlaget gir etter når man løfter, slik at ryggen får en uberegnet sleng, eller en ski skjærer ut og belastningen på kneet blir for stor når man forsøker å gjenvinne balansen, er man over grensen.

Videre heter det i Selmer, som vist til i dommen, s. 258 at:

Motsatt vil man ikke ha et ulykkestilfelle om man "overbelaster kneet slik at menisken løsner under hard utforkjøring i dumpete løype" slik at det er tale om "indre" skader som ikke gir rett til erstatning.

Utøvelse av idrett vil normalt innebære en økt risiko for skade, og ikke enhver skade oppstått ved idrettsutøvelse vil være en ulykkeskade i vilkårenes forstand. Nemndspraksis viser at en rekke skadesituasjoner faller utenfor, tydeligst er skadetilfellene som alene skyldes egen kroppsbevegelse, se bl.a. avgjørelse 2013-119 og 2020-533.

Det følger av nemndspraksis at ulykkesbegrepet må tilpasses den risiko som den forsikrede med vilje og viten utsetter seg for, og at dette har betydning for tolkingen av "en plutselig fysisk ytre begivenhet" jf. omfattende nemndspraksis, blant andre 2015-399 og 2016-277. Nemnda vurderte i disse sakene lignende tilfeller som det foreliggende, hvor de forsikrede fikk kneskader etter hhv. ski som tok tak i underlaget etter å ha skåret ut i sving og oppbremsing i målområde med slag og kanter. I disse tilfellene var de forsikrede proffe/aktive alpinkjørere som kjørte konkurranse og flertallet uttalte at dette ikke var å anse som ulykkeshendelser.

I avgjørelse 2024-53 fant imidlertid nemnda grunn til å foreta en viss justering av sin forståelse av ulykkesbegrepet. Saken gjaldt en barneforsikring og en ungdom som skadet seg under utøvelsen av breddeidrett, men kan likevel belyse ulykkesbegrepet generelt. Nemnda pekte i avgjørelsen innledningsvis på to trekk ved nemndspraksis:

Et trekk ved nemndspraksis er at avgjørelsene ofte baseres på konkrete vurderinger av detaljerte faktumsbeskrivelser, og det kan derfor være krevende å utlede retningslinjer for hvordan ulykkesbegrepet skal forstås. Dette skaper lite forutberegnelighet for forsikrede. Et annet utviklingstrekk er at det synes å være et avvik mellom dagligtalens ulykkesbegrep, og hva som faktisk dekkes under en ulykkesdekning. Dette gjelder ikke bare for skader på fotballbanen, men også i flere andre situasjoner hvor noe som gjerne betegnes som en ulykke i dagligtalen, ikke er en ulykkeskade/ulykkestilfelle iht. praksis. Se f.eks. skade etter for hard landing med fallskjerm (2017-181) og skade etter hopp på snowboard/ski (jf. bl.a. 2015-438 og 2017-396).

Nemnda bemerker også at det samlede flertall i 2024-219 uttalte at bestemmelsen i avtaleloven (avtl.) § 37 første ledd pkt. 3, jf. forbrukeravtaledirektivet artikkel 5, skal tillegges vekt ved den nærmere fortolkningen av ulykkesbegrepets innhold. Det innebærer at i forbrukeravtaler med vilkår som ikke er individuelt forhandlet, skal tvil ved tolkningen av et vilkår komme forbrukeren til gode.

Forsikrede ble skadet da han sto på alpint. Ifølge hans egen beskrivelse av hendelsen til foretaket 20.4.23 kjørte han nedover en bakke og skulle stoppe. Bakken var relativt godt preparert. Forsikrede "forventer at skia skal skrense. I stedet for å skrense hekter v ski og bråstopper når jeg tverrer, jeg knekker sammen i kne, vil tro rumpe mot hæl, det gjør vondt og jeg lar meg falle over i fartsretning (...)". Forsikrede oppgir at han er "Litt usikker på hvorfor ski ble sittende fast når jeg skulle stoppe".

Nemnda legger til grunn at forsikrede er en alpinkjører med lang erfaring. Han er imidlertid ikke profesjonell og han kjørte heller ikke i konkurranse, som var tilfelle i 2015-399 og 2016-277. Risikobetraktningene som er tillagt vekt i disse avgjørelsene, er derfor ikke like sentrale for

vurderingen i aktuelle sak. Dette støttes også av nemndspraksis som viderefører relativiseringen av ulykkesbegrepet når det er skader oppstått ved idrett i amatør sammenheng jf. 2024-219 og 2024-1642.

Slik saken er opplyst for nemnda, kan nemnda vanskelig se at forsikrede har sannsynliggjort at noe i den ytre situasjonen har utviklet seg på en uventet måte, og at det er dette som har ført til skaden, jf. Rt-1988-394. Når det ikke foreligger nærmere opplysninger om hendelsesforløpet og årsaken til bråstoppet, er det ikke mulig for nemnda å gjøre en vurdering av om hendelsen må anses som ulykke iht. vilkårene. Etter dette finner nemnda at det ikke er sannsynliggjort at det er tale om en ulykkeshendelse.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).